

Pozičný dokument skupiny EL'S

DOHODA EURÓPSKÝCH POĽNOHOSPODÁROV - VÍZIA EURÓPSKEJ ĽUDOVEJ STRANY PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO V EURÓPE



Európska ľudová strana je stranou európskych poľnohospodárov a vidieckych komunít. Sme s vami a budeme brániť vaše záujmy. Na naše stoly dávate kvalitné a výživné potraviny. Vyrábate podľa najvyšších svetových noriem. Staráte sa o prírodu a udržiavate živé komunity v našich vidieckych oblastiach, ktoré sú atraktívnym miestom pre život a prácu. Ide o verejné statky, ktoré sú prospešné pre všetkých. Produkty, ktoré odborne vyrábate vďaka jedinečnému know-how zdokonaľovanému po stáročia, predstavujú oveľa viac než len jedlo. Sú významnou súčasťou nášho spoločného kultúrneho dedičstva, pevnou súčasťou našej európskej identity a pre ich výnimočnosť nás obdivujú na celom svete. V najťažších situáciách ste zaistili potravinovú bezpečnosť pre EÚ a ďalšie krajiny. Vynaložili ste obrovské úsilie na udržateľnú výrobu a zaviazali ste sa, že v budúcnosti budete vyrábať ešte lepšie. Počas pandémie ste úspešne zvládli výzvu pokračovať vo výrobe a v súčasnosti ju opäť plníte vo veľmi náročných podmienkach spôsobených ruskou inváziou na Ukrajinu. Sme vám vďační. Počúvame vaše obavy, pretože sme odhodlaní zachovať silné a odolné domáce odvetvie poľnohospodárstva. Odsudzujeme tých, ktorí vás z ideologických dôvodov obviňujú z ničenia životného prostredia. To odrádza najmä mladých poľnohospodárov od toho, aby zostali v poľnohospodárstve, a ohrozuje to našu potravinovú bezpečnosť. Nemôžeme si dovoliť spoliehať sa na iných, pokiaľ ide o základné zásoby, a už vôbec nie o potraviny. Pre Európsku ľudovú stranu je poľnohospodárstvo strategicky významným odvetvím. Zaväzujeme sa, že s vami budeme spolupracovať na zabezpečení

európskeho modelu poľnohospodárstva, ktorý vám umožní získať spravodlivé živobytie a zároveň pracovať na zlepšeníach v oblasti životného prostredia, biodiverzity, zmeny klímy a dobrých životných podmienok zvierat, pričom vždy zohľadníme hodnotu regionálnych a miestnych prístupov. Odvetvie poľnohospodárstva, ktoré je udržateľné z hospodárskeho, environmentálneho a sociálneho hľadiska, je výhodné pre všetkých. Zameriavame sa na všetky tri hľadiská.

Žiadni poľnohospodári, žiadne potraviny: zabezpečenie hospodárskych a sociálnych vyhládok poľnohospodárov v EÚ

V EÚ je v súčasnosti približne deväť miliónov poľnohospodárskych podnikov, v ktorých pracuje približne 17 miliónov ľudí. Odvetvie dodávok potravín v širšom zmysle, v ktorého centre stojí poľnohospodárstvo, predstavuje približne 8 % celkovej zamestnanosti v EÚ. **Prijímy poľnohospodárskych podnikov** však vo väčšine členských štátov výrazne zaostávajú za priemernými mzdami. Od roku 2005 navyše EÚ stratila približne tretinu svojich poľnohospodárskych podnikov a podiel ľudí zamestnaných v poľnohospodárstve klesol zo 6,4 % celkovej zamestnanosti v EÚ v roku 2005 na 4,2 % v roku 2020. Sme odhodlaní tento pokles zastaviť.

Poslanecký klub EL'S je zástancom európskeho modelu poľnohospodárstva založeného na **rodinách** a profesionálnych poľnohospodároch, ktorí sú

stredobodom **živých vidieckych komunit** v celej EÚ. Rovnako si uvedomujeme význam podpory rozmanitých hospodárskych činností v našich vidieckych oblastiach, ktoré prispievajú k odolnosti vidieckych hospodárstiev. Uznávame, že vidiecke komunity majú rovnakú potrebu prístupu k službám ako obyvatelia mestských centier, napríklad k zdravotníctvu, dopravným spojeniam a opatrovateľským službám. Osobitnú pozornosť venujeme potrebám poľnohospodárov v oblastiach s prírodnými obmedzeniami, ako sú horské, ostrovné a odľahlé regióny, najvzdialenejšie regióny a vyludnené oblasti, pretože poľnohospodárstvo je často hlavným motorom hospodárskeho rozvoja týchto častí Európy. Osobitnú pozornosť venujeme aj potrebám poľnohospodárov v husto osídlených regiónoch s vysokým stupňom urbanizácie, kde sú príroda, hospodárstvo, bývanie a poľnohospodárske činnosti veľmi prepojené. Veríme, že v EÚ môžu koexistovať rôzne modely poľnohospodárstva, a sme zástancami slobody výberu. Modely poľnohospodárstva a agroekologické princípy, ktoré možno uplatniť, sú veľmi rôznorodé a mala by existovať možnosť vybrať si podľa trhu, obchodného zamerania, agronomických problémov, poľnohospodárskych tradícií, ziskovosti a nákladov.

Dôsledne sme obhajovali silnú a dobre financovanú **spoločnú poľnohospodársku politiku** (SPP) a vzhľadom na výzvy, ktorým čelíte, budeme trvať na vyššom rozpočte SPP. Veľmi pozorne sledujeme vykonávanie SPP na roky 2023 – 2027, aby sme zabezpečili, že národné strategické plány splnia ciele, ktoré sme si stanovili. Sme pripravení brať Komisiu a členské štáty na zodpovednosť, ak zistíme, že nový systém vedie k väčšej – a nie menšej – zložitosti a byrokracii, že prerozdelenie podpory je menej **spravodlivé** a že nový režim podmienenosti a iné environmentálne opatrenia ohrozujú schopnosť poľnohospodárov zabezpečiť potravinovú bezpečnosť. Budeme dôsledne dbať na to, aby boli chránené ústavné výsady regiónov EÚ v oblasti poľnohospodárskej politiky a aby sa s poľnohospodármi vo všetkých členských štátoch zaobchádzalo rovnako. Sme presvedčení, že prerozdelenie podpory SPP medzi členské štáty a v rámci nich musí byť spravodlivé. Tí, ktorí budú zvolení v roku 2024, rozhodnú o budúcej SPP na obdobie po roku 2027. Sme odhodlaní vykonať všetky potrebné zlepšenia, ktoré sú pre vás prospešné, a zabezpečiť silný

hospodársky pilier umožňujúci prechod na udržateľnejšie poľnohospodárske postupy, ktoré podporujú generačnú obnovu a lepšie vás ochránia na veľmi nestabilnom globálnom trhu. Domnievame sa, že poľnohospodári by mali mať možnosť opraviť chyby, ktoré urobili v dobrej viere, a to skôr než budú čeliť finančným sankciám, a budeme trvať na tom, aby toto právo, ktoré sme vám zabezpečili v rámci SPP, bolo dodržané.

Trváme na tom, aby sa zintenzívnilo úsilie v boji proti alarmujúcemu nedostatku **generačnej obnovy** v poľnohospodárstve, najmä zatraktívením vidieckych oblastí pre mladú generáciu. Bez mladých ľudí ochotných venovať sa poľnohospodárstvu ako povolaniu primárne odvetvie zanikne a hospodársky život na vidieku upadne. V roku 2020 bolo len 11,9 % správcov poľnohospodárskych podnikov v EÚ mladších ako 40 rokov. To nie je udržateľné. Budeme podporovať všetky opatrenia, ktoré mladým ľuďom umožnia zabezpečiť budúcnosť tohto odvetvia, a to riešením problémov v oblasti prístupu k pôde a financiám, podporou poradenských služieb, vzdelávania a odbornej prípravy, zabezpečením súdržnosti medzi miestnymi, vnútroštátnymi a európskymi opatreniami pre mladých poľnohospodárov a prostredníctvom stratégií odovzdávania poľnohospodárskych podnikov. Podporujeme väčší dôraz na učňovské vzdelávanie v odvetví poľnohospodárstva, investície do vzdelávacích programov na treťom stupni a uľahčenie štruktúrovaného prechodu mladých ľudí do poľnohospodárstva. Domnievame sa, že rozpočet SPP by sa mal zvýšiť pre mladých inovatívnych poľnohospodárov. Podporujeme regionálne opatrenia na zatraktívnenie vidieckych regiónov pre mladých aj starších ľudí. Víťame skutočnosť, že podiel **žien v poľnohospodárstve** sa zvýšil a v roku 2020 dosiahol 31,6 %, je však potrebné využiť SPP a ďalšie nástroje, aby sme zašli ešte ďalej. Uvedomujeme si dôležitú úlohu poľnohospodárov vo vidieckom hospodárstve. Podporujeme opatrenia na zatraktívnenie poľnohospodárskej kariéry pre ženy a rozvíjame vhodné podnikateľské iniciatívy na podporu mladých žien v poľnohospodárstve. Trváme na tom, aby členské štáty zaručili sociálne práva všetkých poľnohospodárov a osôb zamestnaných v tomto odvetví. Rozhodne podporujeme, aby sa väčší dôraz kládol na duševnú pohodu poľnohospodárov v súvislosti s kom-

plexnými výzvami, ktorým čelia, vrátane finančnej neistoty, pracovných rizík a nedostatočného ocenenia ich prínosu pre spoločnosť.

Uvedomujeme si, že trhová poľnohospodárska politika môže poľnohospodárov vystaviť vplyvu **extrémnych výkyvov cien**. Rýchly prílev obilia do EÚ v dôsledku ruskej invázie na Ukrajinu ukazuje, ako rýchlo môže dôjsť k destabilizácii trhov, najmä v krajinách susediacich s Ukrajinou, a preto požadujeme rozhodné kroky na obnovenie stability trhu a odškodnenie postihnutých poľnohospodárov. Zaväzujeme sa, že urobíme viac, aby sme vás ochránili pred katastrofálnymi dôsledkami cenovej volatility, a v rámci budúcej SPP ešte viac zlepšíme nástroje cenovej stability. Tvrdo sme bojovali za zdokonalenie nástrojov SPP a zvýšenie finančných zdrojov na riešenie kríz, pričom sme ponúkli lepšie možnosti riadenia rizík, posilnili úlohu organizácií výrobcov a zlepšili štruktúru potravinového dodávateľského reťazca. Prijatie vôbec prvej smernice na odstránenie **nekalých obchodných praktík** v potravinovom dodávateľskom reťazci bolo úspechom ELS a my sa postaráme o to, aby vám priniesla výsledky. Za svoje výrobky nedostávate od hodnotového reťazca **spravodlivú cenu**, čo je škandalózne. Žiadame, aby sa to v plnom rozsahu vyšetřilo. Zaslúžite si spravodlivý príjem a my sa budeme naďalej usilovať o to, aby ste ho dostali. Zasadzujeme sa za rovnaké podmienky pre všetkých poľnohospodárov v EÚ v rámci jednotného trhu. Odmietame akékoľvek pokusy veľkých nepoľnohospodárskych podnikov založiť sa len preto, aby mohli využiť SPP s cieľom nadobudnúť finančný zisk. Tieto prostriedky patria aktívnym poľnohospodárom: patria vám!

Lesy a celý hodnotový reťazec lesného hospodárstva sú dôležitou súčasťou vidieckych oblastí. Lesy poskytujú pracovné miesta, zabezpečujú hospodársky blahobyt, ukladajú uhlík, sú zdraviu prospešné a bojujú proti rozširovaniu púští. Európska ľudová strana sa domnieva, že najlepšie know-how pre udržateľné obhospodarovanie lesov majú členské štáty; preto rešpektujeme právomoci členských štátov v oblasti tvorby právnych predpisov týkajúcich sa lesného hospodárstva. Dôrazne podporujeme poľnohospodárov a lesníkov v EÚ, ktorí sú jadrom **obehového hospodárstva** a produkujú veľmi potrebnú **energiu z obnoviteľných zdrojov** a iné biologické materiály, pričom

zdôrazňujeme, že zvýšené využívanie dreva v stavebníctve môže z budov urobiť pohlcovače uhlíka. Rozvoj **vidieckeho cestovného ruchu** vrátane koncepcie inteligentných vidieckych destinácií ponúka ďalšie možnosti diverzifikácie príjmov poľnohospodárskych podnikov a oživenia vidieckych oblastí a my ho aktívne podporujeme.

Obhajujeme tradičné agropastierske poľnohospodárstvo a iné systémy chovu hospodárskych zvierat vo voľnej prírode a uznávame ich úlohu pri zachovaní biodiverzity a pri udržiavaní poľnohospodárskej činnosti v celej Európe. Preto trváme na tom, že je naliehavo potrebné zabezpečiť, aby v týchto oblastiach bolo možné naďalej vykonávať poľnohospodársku činnosť a cestovný ruch vzhľadom na problémy, ktoré predstavuje rastúca populácia **veľkých šeliem**. Problém veľkých šeliem je potrebné riešiť bezodkladne. Je ten správny čas zaujať vyvážený prístup k manažmentu voľne žijúcich živočíchov, ktorý by umožnil flexibilitu na regionálnej úrovni a v rámci ktorého by prehodnotenie ochranného štatútu vlkov a medvedov už nebolo tabu. V širšom zmysle musíme podniknúť kroky na preklenutie rozdielov medzi mestami a vidiekom tým, že budeme podporovať lepšie vzájomné pochopenie problémov, ktorým čelia obyvatelia našich miest a vidieckych oblastí. Podpora mestského poľnohospodárstva a farmárskych trhov môže slúžiť ako účinný katalyzátor tejto integrácie. Musíme investovať do opatrení vrátane komunikačných stratégií, aby spotrebiteľia už od útleho veku chápali a oceňovali úsilie poľnohospodárov o zabezpečenie dostatočného množstva kvalitných potravín. Víťame oznámenie predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej o začatí **strategického dialógu** s poľnohospodármi a zabezpečíme, aby bol váš hlas vypočutý.

Európska ľudová strana podporuje **otvorenú obchodnú politiku založenú na pravidlách**. Máme však jasno: dovážané výrobky musia spĺňať environmentálne, hygienické, fytosanitárne a sociálne normy a normy týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat, ktoré sú rovnocenné s normami, ktoré sa očakávajú od našich vlastných výrobcov. Podporíme všetky snahy o získanie medzinárodného uznania našich noriem a zabezpečíme reciprocitu, aby sa s vami zaobchádzalo spravodlivo. Nemá zmysel znižovať

našu produktivitu a presúvať výrobu, ako aj klimatické vplyvy, napríklad únik uhlíka a nedostatok vody, do tretích krajín. Okrem toho musíme chrániť našu výrobu pred uvalením odvetných ciel na obchodné spory, ktoré majú pôvod v iných odvetviach. Obchodné dohody EÚ musia obsahovať ustanovenia na ochranu citlivých výrobkov. **Ochranné doložky** by sa mali aktivovať, keď prudký nárast objemu obchodu začne ohrozovať stabilitu nášho trhu. Naše vynikajúce **zemepisné označenia** musia byť chránené vo všetkých obchodných dohodách.

Inovácie a investície, nie ideológia, ako hnacia sila ekologickejšieho poľnohospodárstva v EÚ

Investície do najmodernejších **technológií** a prístup k nim sú nevyhnutné na udržanie konkurencieschopnosti európskeho poľnohospodárstva na svetovom trhu, zachovanie našich vysokých noriem a zabezpečenie udržateľných výrobných metód v súlade s očakávaniami spoločnosti. Či už ide o zníženie emisií skleníkových plynov, zlepšenie životných podmienok zvierat alebo používanie menšieho množstva vstupných zdrojov, veríme, že výskum a inovácie prinesú lepšie výsledky ako jednoduché stanovenie cieľov zhora. Žiadame, aby sa poľnohospodársky **výskum a inovácie** vo všetkých členských štátoch opäť zamerali na priority Únie a zohľadnili regionálny rozmer. Musíme znížiť vplyv na životné prostredie bez toho, aby sme museli nevyhnutne znížiť našu poľnohospodársku produkciu vrátane zavedenia najmodernejších technológií. Zavedenie presného poľnohospodárstva a ekologických inovácií nielen zvýši produktivitu, ale zároveň minimalizuje environmentálnu stopu. Požadujeme oveľa lepšie a rýchlejšie postupy schvaľovania nových techník a alternatív. Potrebujeme viac investícií do technológií a infraštruktúry, do systémov energetického manažérstva, do dostupného, spoľahlivého a rýchleho internetu vo vidieckych oblastiach, pričom musíme posilniť interoperabilitu, digitálne zručnosti, digitálne inovačné centrá a vytvoriť nové obchodné modely a systémy riadenia. Budeme bojovať za zvýšenie rozpočtu pre výskumný program **Horizont** venovaný poľnohospodárstvu, potravinárstvu

a biohospodárstvu a zdôrazníme potrebu zlepšiť prístup na trh pre menších a nových inovátorov. Musíme zvýšiť úsilie, aby sme zabezpečili rýchly prenos know-how na úroveň poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom zlepšeného **poľnohospodárskeho poradenského systému**. Nadalej budeme rozhodne podporovať využívanie umelej inteligencie, veľkých dát, digitalizácie a uplatňovanie európskych vesmírnych technológií na optimalizáciu obhospodarovania pôdy. Budeme ďalej rozvíjať sľubné iniciatívy, ako je **stratégia „inteligentných dedín“**.

Domnievame sa, že **vedecky podložené** rozhodovanie, ktoré umožňuje uplatňovanie nových technológií, ponúka oveľa lepšie cesty k udržateľnejšiemu odvetviu poľnohospodárstva ako čisto „ideologické“ prístupy. Povolenie používania **nových techník šľachtenia** v EÚ vám ako poľnohospodárom umožní nielen pestovať plodiny, ktoré si vyžadujú menej vstupných zdrojov, ako sú voda, hnojivá a pesticídy, ale bude znamenať aj investície do výskumu, vývoja a inovácií a pracovné miesta v celej Európe. Zároveň však budeme trvať na tom, aby boli nové techniky šľachtenia v súlade so súčasnými právami na ochranu odrôd rastlín a patentovým právom. Veľký potenciál pre poľnohospodárov vidíme v diverzifikácii ich príjmov a dosiahnutí významných environmentálnych prínosov prostredníctvom zavedenia dobrovoľných trhových iniciatív v oblasti **uhlíkového poľnohospodárstva**. Zaväzujeme sa zabezpečiť, aby sa vytváranie takýchto systémov spájalo s čo najmenšou byrokraciou. Musíme zvýšiť našu európsku produkciu **bielkovín**, a to tak na potraviny, ako aj na krmivo. Veríme v inovácie a infraštruktúru potrebnú na zvýšenie **obehovosti**, ako je napríklad využívanie **zvýškových tokov** a hnoja na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na farmách alebo ako náhradu drahých chemických hnojív. Táto alternatíva je pre pôdu prijateľnejšia a znižuje emisie CO₂ spojené s výrobou hnojív.

Spoločnú poľnohospodársku politiku považujeme za hlavnú hnaciu silu na zabezpečenie inovatívnejšieho, konkurencieschopnejšieho a udržateľnejšieho poľnohospodárstva v Európe. Ukázali sme, že sme pripravení v prípade potreby odmietnuť neuvážené legislatívne návrhy, ktoré sa snažia nahradiť SPP, odčerpávajú jej finančné prostriedky a ukladajú vám nové

bremená bez toho, aby ponúkli reálne alternatívy a kompenzácie. Príkladom sú návrhy týkajúce sa **obnovy prírody, pesticídov a priemyselných emisií**. Teraz určite nie je čas na ohrozenie našej potravinovej bezpečnosti. Naopak, je potrebné zabezpečiť udržateľnú intenzifikáciu našej výroby, aby sme zaistili dostupnosť potravín v rámci EÚ a mimo nej, najmä v čase, keď Rusko ohrozuje vývoz obilia na africký kontinent a do iných zraniteľných regiónov. Odmietame návrhy, ktoré ohrozujú vaše vlastnícke práva a neobsahujú komplexné posúdenie vplyvu, najmä pokiaľ ide o životaschopnosť fariem a generačnú obnovu. Účet za väčšiu udržateľnosť by ste nemali platiť sami!

ELS podporuje poľnohospodárov a ich obrovské úsilie, ktoré už vynaložili na zvýšenie efektívnosti využívania **vody**. Musíme poskytnúť ďalšiu podporu, aby sme umožnili jej udržateľnejšie využívanie. Nové investície do vodnej infraštruktúry a technológií pre adaptáciu na zmenu klímy majú zásadný význam pre budúcnosť odvetvia poľnohospodárstva v tých členských štátoch, ktoré sú zraniteľnejšie voči dôsledkom nedostatku vody a sucha.

*Uvedomujeme si, že stojíte pred obrovskou výzvou vyrábať viac a lepšie na veľmi konkurenčnom globalizovanom trhu s menším vplyvom na životné prostredie, ale že zároveň pociťujete priame dôsledky zmeny klímy. Nemôžeme od vás ako poľnohospodárov očakávať, že s menšou podporou dokážete urobiť viac. Vieme, že trh často neodmeňuje vyššie výrobné náklady vyplývajúce z udržateľnejších postupov. V konečnom dôsledku by sme chceli uľahčiť dosiahnutie **nového konsenzu** v spoločnosti. Chceme, aby spotrebiteľia skutočne podporovali udržateľnejšie potraviny a aby sa to prejavilo pri ich výbere v miestnych obchodoch s potravinami.*